

Nội dung bài viết

1. [Giải bài tập SGK Hóa 9 Bài 45](#)

- 1.1. [Giải Bài 1 trang 143 SGK Hoá 9](#)
- 1.2. [Giải bài 2 Hoá 9 SGK trang 143](#)
- 1.3. [Giải bài 3 SGK Hoá 9 trang 143](#)
- 1.4. [Giải Bài 4 trang 143 SGK Hoá 9](#)
- 1.5. [Giải Bài 5 Hoá 9 SGK trang 143](#)
- 1.6. [Giải Bài 6 trang 143 SGK Hoá 9](#)
- 1.7. [Giải bài 7 Hoá 9 SGK trang 143](#)
- 1.8. [Giải bài 8 SGK Hoá 9 trang 143](#)

2. [Lý thuyết trong tâm Hóa 9 Bài 45: Axit axetic trang 143](#)

Giải bài tập SGK Hóa 9 Bài 45

Giải Bài 1 trang 143 SGK Hoá 9

Hãy điền những từ thích hợp vào các chỗ trống:

- a) Axit axetic là chất ... không màu, vị ... tan ... trong nước.
- b) Axit axetic là nguyên liệu để điều chế ...
- c) Giấm ăn là dung dịch ... từ 2 đến 5%
- d) Bằng cách ... butan với chất xúc tác thích hợp người ta thu được ...

Lời giải:

- a) Axit axetic là chất **lỏng** không màu, vị **chua** tan **vô hạn** trong nước.
- b) Axit axetic là nguyên liệu để điều chế **được phẩm, phẩm nhuộm, chất dẻo, tơ nhân tạo**.
- c) Giấm ăn là dung dịch **axit axetic có nồng độ** từ 2 đến 5%
- d) Bằng cách **oxi hóa** butan với chất xúc tác thích hợp người ta thu được axit axetic.

Giải bài 2 Hoá 9 SGK trang 143

Trong các chất sau đây:

- a) C_2H_5OH .

b) CH_3COOH .

c) $\text{CH}_3\text{CH}_2\text{CH}_2\text{OH}$.

d) $\text{CH}_3\text{CH}_2\text{COOH}$.

Chất nào tác dụng được với Na, NaOH, Mg, CaO? Viết các phương trình hóa học.

Lời giải:

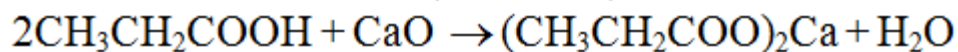
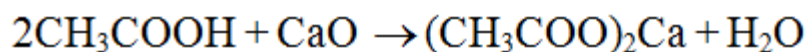
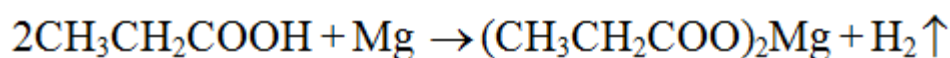
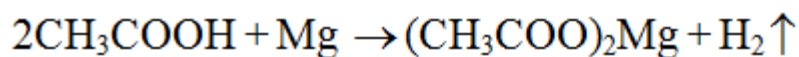
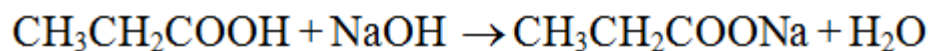
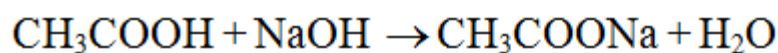
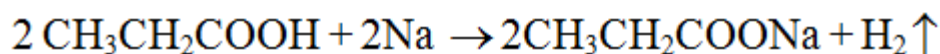
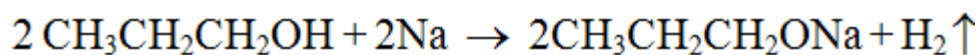
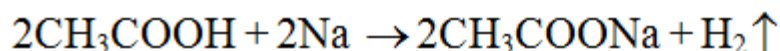
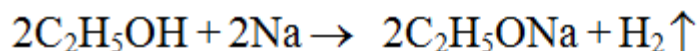
Chất tác dụng với Na là: a, b, c, d (do có gốc OH).

Chất tác dụng với NaOH là: b, d (do có gốc COOH).

Chất tác dụng với Mg là: b, d (do có gốc COOH).

Chất tác dụng với CaO là: b, d (do có gốc COOH).

Phương trình phản ứng:

Giải bài 3 SGK Hoá 9 trang 143

Axit axetic có tính axit vì trong phân tử:

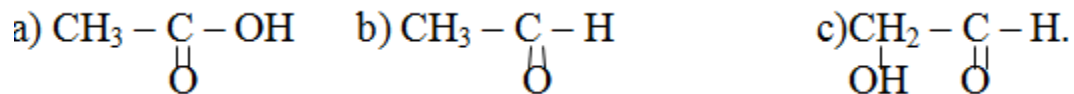
- a) Có hai nguyên tử
 b) Có nhóm – OH
 c) Có nhóm – OH và $\text{>C} = \text{O}$
 d) Có nhóm – OH kết hợp với nhóm $\text{>C} = \text{O}$ tạo thành nhóm $\text{>C}(\text{O}) - \text{OH}$

Lời giải:

Câu đúng là câu d vì trong phân tử axit axetic có nhóm – COOH.

Giải Bài 4 trang 143 SGK Hoá 9

Trong các chất sau đây, chất nào có tính axit? Giải thích

Lời giải:

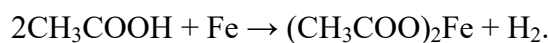
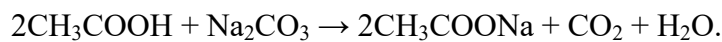
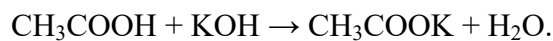
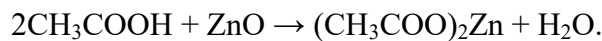
Chất có tính axit là a, vì trong phân tử có nhóm – COOH.

Giải Bài 5 Hoá 9 SGK trang 143

Axit axetic có thể tác dụng được với những chất nào trong các chất sau đây: ZnO, Na₂SO₄, KOH, Na₂CO₃, Cu, Fe? Viết các phương trình hóa học xảy ra (nếu có).

Lời giải:

Chất tác dụng được với axit axetic là ZnO, KOH, Na₂CO₃, Fe.

Giải Bài 6 trang 143 SGK Hoá 9

Hãy viết phương trình hóa học điều chế axit axetic từ:

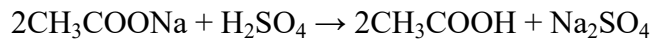
- a) Natri axetic và axit sunfuric.

b) Rượu etylic.

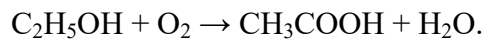
Lời giải:

Phương trình phản ứng điều chế axit axetic:

a) Từ natri axetic và axit sunfuric:

b) Từ rượu etylic:

Giải bài 7 Hoá 9 SGK trang 143

Cho 60 gam CH_3COOH tác dụng với 100g $\text{CH}_3\text{CH}_2\text{OH}$ thu được 55gam $\text{CH}_3\text{COOCH}_2\text{CH}_3$

a) Viết phương trình hóa học xảy ra và gọi tên của phản ứng.

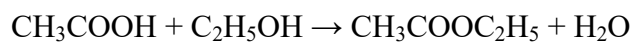
b) Tính hiệu suất của phản ứng trên

Lời giải:

$$n_{\text{CH}_3\text{COOH}} = \frac{60}{60} = 1\text{mol}$$

$$n_{\text{C}_2\text{H}_5\text{OH}} = \frac{100}{46} = 2,17\text{mol}$$

a) Phương trình phản ứng:

Phản ứng này gọi là phản ứng este hóa.

b) Hiệu suất của phản ứng:

Theo phương trình phản ứng trên và số liệu của đề bài cho, số mol rượu dư, do đó tính hiệu suất phản ứng theo CH_3COOH .

Theo lí thuyết 1 mol CH_3COOH (60g) tạo ra 1 mol $\text{CH}_3\text{COOC}_2\text{H}_5$ (88g) nhưng thực tế chỉ thu được 55g.

$$\text{Vậy hiệu suất của phản ứng là: } H\% = \frac{55}{88} \cdot 100\% = 62,5\%$$

Giải bài 8 SGK Hoá 9 trang 143

Cho dung dịch axit axetic nồng độ a% tác dụng vừa đủ với dung dịch NaOH nồng độ 10% thu được dung dịch muối có nồng độ 10,25%. Hãy tính a.

Lời giải:

Gọi khối lượng dung dịch CH₃COOH và NaOH cần dùng là m và m':

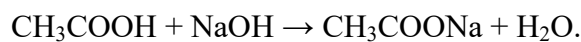
$$\Rightarrow m_{\text{CH}_3\text{COOH}} = C\% \cdot m_{\text{dd}} = \frac{m \cdot a}{100}$$

$$\Rightarrow n_{\text{CH}_3\text{COOH}} = \frac{m \cdot a}{100 \cdot 60} = \frac{m \cdot a}{6000} \text{ mol}$$

$$m_{\text{NaOH}} = \frac{m' \cdot 10}{100} = \frac{m'}{10}$$

$$\Rightarrow n_{\text{NaOH}} = \frac{m'}{40 \cdot 10} = \frac{m'}{400} \text{ mol}$$

Phương trình phản ứng:

Theo phương trình phản ứng trên.

$$n_{\text{CH}_3\text{COOH}} = n_{\text{NaOH}} = n_{\text{CH}_3\text{COONa}}.$$

Do đó ta có:

$$\frac{m \cdot a}{6000} = \frac{m'}{400} \Rightarrow a = 15 \cdot \frac{m'}{m}$$

$$n_{\text{CH}_3\text{COONa}} = \frac{m'}{400} \text{ (mol)}$$

$$m_{\text{CH}_3\text{COONa}} = \frac{82 \cdot m'}{400} \text{ (gam)}$$

$$m_{\text{dd sau pư}} = m + m' \text{ (gam)}$$

Theo đề bài ta có:

$$C\%_{\text{CH}_3\text{COONa}} = \frac{82.m'}{m + m'} = \frac{10,25}{100}$$

Giải ra ta có $m = m'$. Thay vào $a = 15 \cdot \frac{m'}{m} \Rightarrow a = 15$

Nồng độ dung dịch axit là 15%.

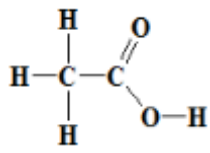
Lý thuyết trọng tâm Hóa 9 Bài 45: Axit axetic trang 143

I. TÍNH CHẤT VẬT LÝ

Axit axetic là chất lỏng, không màu, vị chua, tan vô hạn trong nước.

Dung dịch axit axetic nồng độ từ 2 – 5 % dùng làm giấm ăn.

II. CẤU TẠO PHÂN TỬ

Axit axetic có công thức cấu tạo: CH_3COOH , viết gọn CH_3COOH .

Trong phân tử axit axetic có nhóm $-\text{COOH}$ làm cho phân tử có tính axit.

III. TÍNH CHẤT HÓA HỌC

1. Axit axetic có tính chất của một axit

+ *Làm đổi màu quỳ tím* sang màu đỏ.

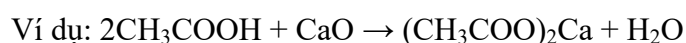
+ *Tác dụng với kim loại* (trước H) giải phóng H_2

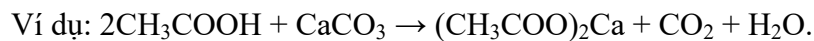
+ *Tác dụng với bazơ* $\rightarrow$ muối và nước

+ *Tác dụng với oxit bazơ* $\rightarrow$ muối và nước

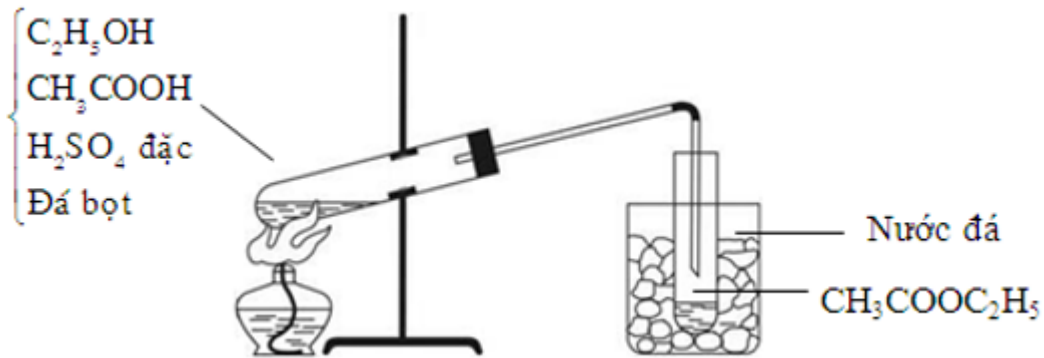

+ Tác dụng với muối của axit yếu hơn

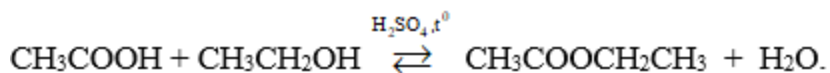
Chú ý : Axit axetic là axit yếu.

2. Tác dụng với rượu etylic tạo ra este và nước

Hình 1: Minh họa thí nghiệm axit axetic tác dụng với rượu etylic.

Phương trình hóa học:

Este thu được là etylaxetat là chất lỏng, mùi thơm, ít tan trong nước, dùng làm dung môi trong công nghiệp.

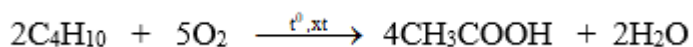
IV. ỨNG DỤNG

Axit axetic được dùng để điều chế dược phẩm, thuốc diệt cỏ, diệt côn trùng, phẩm nhuộm, tơ sợi nhân tạo, pha giấm ăn...

V. ĐIỀU CHẾ

Axit axetic được điều chế theo các phản ứng sau:

- Trong công nghiệp, đi từ butan C_4H_{10} :

- Sản xuất giấm ăn, thường dùng phương pháp lên men dung dịch rượu etylic loãng.

